

Usred tišine Grada čuje se graja dubrovačkih mališana...

Etnografski pristup izučavanju tradicije, povijesti i kulture Grada u kojem djeca sudjelujući promatraju stvarne osobe, predmete, autohtona jela... pristup je kojim djeca Dječjih vrtića Dubrovnik 'istražuju svoj grad iznutra'.

Bursa (konavoska torbica), kombinirana tehnika tuš i flomaster, Vita C. (6, 5 g.)

U našem Gradu

Dječji vrtić Dubrovnik / Dječji vrtić Palčica
Vesna Ribić, odgajateljica mentorica
Marina Kovačević, odgajateljica

U Dječjem vrtiću Palčica već se nekoliko godina njeguje tradicija dubrovačkog kraja, a djeca iz ovog 'gnijezda' ljubavi prema tradiciji odlaze u novi život ponosni na svoj grad, običaje i kulturu. U našoj skupini nekoliko proteklih godina imale smo djecu čiji su djedovi bili festanjuli, a kad je jedna djevojčica rekla da će njezin nono biti glavni pomagáč sv. Vlaha, tj. festanjul, odlučili smo zajedno zaroniti u staru priču o sv. Vlahu i upoznati festu sv. Vlaha iz daleke 1039. Evo kako su djeca promišljala o zanimanjima koje smo tih dana spominjali:

Trombunjeri – 'Oni ti pucaju iz debelih, starih pušaka, a pucaju k'o da su bubnjevani.' (L.P., 5 god.)

Barjaktari – 'To su dundi koji vrte zastave. Zovu se barjaci i to ti se zamota oko štapa ako puše vjetar.' (J.M., 6 god.)

Festanjuli – 'Oni su ti k'o na festivalu, moraju se urediti' i glavni su. Imaju i šešir na glavi.' (O.S., 6 god.)

Napravili smo svoj barjak i naučili ga izvijati, a posjetili smo i crkvu sv. Vlaha i 'gričali se' da nam grla budu zdrava cijelu godinu. Šetali smo Stradunom, posjetili tvrđave, muzeje i vidjeli rodnu kuću dubrovačkog pjesnika i književnika Iva Vojnovića, budući da se naš vrtić nalazi u ulici koja nosi njegovo ime. Napravili smo slikovnicu 'Kako je sv. Vlaho spasio Grad.' Mame i none su nam pomogle da uživamo u delicijama dubrovačke trpeze. 'Provali' smo kontonjatu, mantalu, orancine, limuncine, suhe smokve, mjendule koje su one napravile svojim vrijednim rukama. Upoznali smo nošnju dubrovačkog kraja, a posebno smo se zainteresirali za konavosku nošnju. Izrađivali smo nakit od žice, perlica, gline, gipsa te u grupi ugostili pravu malu Konavoku. Konavoski ples Poskočica i

primorski Lindo plesali smo na završnoj priredbi odjeveni u nošnje.

'Meni je super balati u Lindu i najbolje mi je ono *djevojku za ruku*.' (I.M., 6 god.)
'*Jaranice* su mi najbolje djevojke!' (I.C., 5,5 god.)

'Pengali' smo jaja voskom onako kako se to radi u dubrovačkom primorju. Najveću ljepotu ovom projektu dale su dubrovačke riječi koje su već pomalo zaboravljene, a mi želimo da se dječje uši privikavaju na njih te da djeca uživaju slušajući riječi kao što su: *kamara, faculet, bumbeta, takuin, škafetin*... Ako ih sada pitate što je to npr. *rečin*, reći će vam – naušnica, ali na početku to je bio – narančin. Šetajući našim krajem, upoznavajući kulturu, običaje, nošnju, jela, govor i znamenitosti djeca su govorila:

'Baština je naš grad prije i sve što ima od prije i sada. Baština je nešto što je bilo staro, ali je važno. Baštinu treba čuvat' jer onda znamo kako je bilo prije.' (M.B., 6 god.)

'Sviđa mi se dubrovačka baština, a najviše balanje. Neću nikad zaboravit' svoju baštinu.' (M.B. 5,5 god.)

Istražujući pojmove o vlastitom gradu naišli smo i na djela Ivana Gundulića i Iva Vojnovića te ih s lakoćom naučili koristeći učenje asocijacijama Mensa N.T.C. sustava. Na završnoj priredbi djeca su roditeljima izvela 'Himnu slobodi' Ivana Gundulića te 'Dubrovnik spava' Iva Vojnovića, a o tome koliko smo uspješni u onome što radimo, crtamo, slikamo i pjevamo, govori i naš javni nastup na otvaranju izložbe 'Živa baština u Dubrovniku' u rujnu 2011. god. Na kraju, da bismo svima

pokazali koliko volimo svoj kraj, poklonit ćemo čitateljima recitaciju koja je nastala tijekom projekta Baština:

Mome gradu

Ima jedan grad
najljepši na svijetu,
njegovo je ime
znano cijelom planetu.

Tvrđave stare što ponosno stoje,
Dubrovniku svome godine broje,

a sv. Vlaho
s visoka gleda,
čuva i brani,
nikome ga ne da!

Konavljanin, tempera, Mara B. (6, 5 g.)

istražujemo i stvaramo

Lindo

Dječji vrtići Dubrovnik / Dječji vrtić Pile
Odgajateljice Nikolina Agatić, Saša Gavranović,
Biljana Nikić i Jelena Glavan

'Homo u kolo', tempera, Mara B. (6, 5 g.), Martina G. (6, 5 g.) i Orsula S. (6, 6 g.)

Dječji vrtić Pile nalazi se u neposrednoj blizini stare gradske jezgre. Naša djeca su smještena u tri mješovite skupine unutar stare kuće, koju krase kamena šetnica i veliko dvorište. Zahvaljujući svakodnevnim šetnjama, posjetima, izletima i gostovanjima u našem vrtiću, naučili smo puno toga o svom gradu. Šetajući Stradunom, u blizini Onofrijeve fontane, stari Primorac u narodnoj nošnji svirao je lijericu¹ i pjevao. Sjedio je, a lijericu mu je bila naslonjena na koljeno lijeve noge i gudalom je povlačio preko

¹ Lijericu je gudački instrument kruškolike forme tipičan u Konavlima, Dubrovačkom primorju, na Pelješcu i nekim južnim otocima.

triju žica svoga instrumenta. Desnom nogom je snažno udarao u ritmu svoje svirke kao da daje takt zamišljajući plesače ispred sebe. Znatizeljne dječje oči promatrale su nošnju i instrument, a u njihovim glavama rojila su se bezbrojna pitanja. Potaknute dječjom znatizeljnom, željele smo djeci približiti tradicionalnu dubrovačku poskočicu Lindo. Lindo je najpopularniji ples Dubrovnika i njegove okolice. Ples se izvodi u parovima raspoređenim uokolo svirača na lijerici. Kolovođa izdaje plesne naredbe u duhovitom tonu i određuje promjene plesnih figura te glasno bodri plesače. Pred nama je bio veliki posao. Upoznale smo roditelje s

našim planom, zamolile ih za suradnju pa smo zajednički krenuli u akciju. Danima smo zainteresirano gledali snimke nastupa folklornog ansambla 'Lindo', a zatim smo posjetili izložbu narodnih nošnji Dubrovačkog primorja, crtali, slikali, oblikovali, izrađivali nakit i nošnju starog dubrovačkog kraja. U suradnji s roditeljima – bivšim članovima ansambla Lindo, naučili smo ispravno plesati i pjevati poskočicu, izrađivali smo lijericu, krojili i šivali nošnje, replike primorske nošnje, naučili kako se nošnja oblači i cijelo vrijeme projekta aktivno surađivali s članovima ansambla Lindo. Zahvaljujući velikom interesu djece, roditelja i nas djelatnika vrtića, svoj trud pokazali smo na završnoj priredbi održanoj u prepunom ljetnom kinu Jadran, gdje su najmlađi svojim glasom, plesom i šarmom izazvali ovacije publike. Primijećeni od strane poznavatelja baštine, pozvani smo da svojim plesom i pjesmom obogatimo otvaranje izložbe 'Hrvatska – živa baština' u organizaciji Europskog doma Dubrovnik, održanoj u rujnu 2011. godine u Atriju palače Sponze. Evo što o Lindu govore naša djeca:

'Volim plesati Lindo jer nosim lijepu narodnu nošnju.' (Petra, 4 god.)

'Volim plesati Lindo jer mi se sviđa kad skakujemo i brzo se okrećemo.' (Marta, 6 god.)

'Volim plesati Lindo jer tada plešem sa svojom curom.' (Roko, 6 god.)

'Ja sam svirao lijericu, a mama, tata, seka, none i nono su mi pljeskali i rekli da sam bio odličan.' (Toni, 5 god.)

Trombunjeri

Dječji vrtić Dubrovnik / Dječji vrtić Izviđač
Odgajateljice Sandra Marić, Vinka Lonza Prižmić, Fani
Kitin i odgajateljica mentorica Evgenija Matović

Dječji vrtić 'Izviđač' također je u neposrednoj blizini Grada. U vrtiću je rad organiziran u tri mješovite jasliske skupine i četiri mješovite vrtićke skupine.

Jedno jutro u vrtić je svog unuka doveo 'nono' – trombunjer. U svojoj lijepoj crveno-modroj odori, izazvao je pozornost djece, ali i nas odraslih. Pitanja su

se redala jedno za drugim. U suradnji s roditeljima nabavili smo fotografije trombunjera, video zapise njihovih djelovanja, kao i tekstove o njima.

U rano jutro na dan sv. Vlaha, zaštitnika Dubrovnika, trombunjeri svojom paljbom na Pilama i na Pločama označavaju pučanstvu i njihovim gostima početak feste. Dočekuju barjake iz cijele naše župe i okolice. Ponosno stoje i u svojim odorama krase procesiju. Rokova mama nam je ispričala legendu o sv. Vlahu i svim običajima vezanim

uz taj blagdan. Nakon zanimljive priče, nastali su maštoviti dječji radovi, koji su dugo poticali djecu na razgovor. Saznali smo da se prvi put spominju u 16. stoljeću, a u današnjoj organizaciji su od 1970. god. Njihova odora sastavljena je od zaštite za noge, beretke i kratkog plašta tamnocrvene boje, modrih hlača, bijele košulje i kratke drvene puške (trombon). Odjeveni su u boje dubrovačkog grba. Ubrzo nakon poziva, trombunjeri su bili gosti našeg vrtića, a živa riječ i priče o njihovom važnom djelovanju ostavili su na našu

djecu jak dojam pa su za trombunjere imali bezbroj pitanja:

Lukrecija (6 god.): 'Ima li ženskih trombunjera?' (Još se nije ni jedna priključila.)

Nikša (5,7 god.): 'Što stavljate u puške kad pucate i može li ubiti čovjeka?' (U cijev se stavlja barut, čovjeka ne može ozlijediti.)

Mateo (5,5 god.): 'Kad postajete trombunjeri?' (Kad starješine odluče.)

Luka (5,2 god.): 'Imate li vi jednog šefa?' (Da, on zadnji potvrđuje donesene odluke društva.)

Emma (5,1 god.): 'Zašto imate taj znak na kapi?' (To je grb Grada.)

Lucija (6,2 god.): 'Što vam znači taj štap?' (Tim štapom stisnemo barut na dno cijevi.)

Nakon njihovog posjeta djeca su dani-ma provodila vrijeme u imitativnoj igri trombunjera. Dogovorili smo se da ćemo izrađivati njihove odore. Djeca su predlagala vrste materijala i način izrade. U suradnji s roditeljima nastao je niz radionica na kojima smo mjerili, izrezivali, kaširali i lijepo se družili nježujući tradiciju.

Kako je sveti Vlaho spasio grad

Priča je nastala tijekom siječnja 2011. kao dio projekta 'Baština'. Zajednički je rad starije skupine djece iz vrtića 'Palčica': Mara Bezek, Nikol Đuho, Martina Galov, Dora Grujić, Anđela Savić, Orsula Soko, Nikolina Vukić.

Svećenik Stojko svaku je večer šetao zidinama svoga grada. Šetao je i molio se Bogu. Divio se najljepšem gradu na svijetu!

Jednu večer, kad je Stojko molio, čuo je neki glas koji je rekao: 'Čuvajte se, doći će Mlečani i prevariti vas da zauzmu Dubrovnik.' Bio je to glas svetoga Vlaho!

'Doći će brodovi u luku i vojnici će tražiti da im se napune bačve vodom, ali u bačvama su se sakrili vojnici. Napast će grad. Morate biti oprezni!'

Stojko žuri kod kneza u Knežev dvor da mu sve ispriča. Stražari su ga jedva pustili jer je bilo kasno.

Stojko je sve ispričao knezu. Knez je dopustio Stojku da sjedi za stolom i počastio ga. Knez je smislio obranu grada!

Ujutro su Mlečani s brodom uplovili u luku. Oni su stvarno htjeli osvojiti Dubrovnik, ali Dubrovčani su bili spremni i plan Mlečana je propao.

Dubrovnik je ostao slobodan grad, a sveti Vlaho ga čuva i danas. Hvala ti, sveti Vlaho!